

FOSFOR nr. 1 (januari - februari - maart 2008 / campagnenummer)

Inhoudstafel :

- [Edito](#)
- [Mijn gedacht](#)
- [Campagne 2008 - Schandalig goedkoop!](#)
- [Interview met María Inga Navarro, Algemeen Secretaris CGTP-Ica: "We doen het voor onze kinderen"](#)
- ["María, María ..."](#)
- [Hang de asperges uit!](#)
- [Onderteken de Oproep voor Waardig Werk](#)
- [fos gaat voor sociale strijd wereldwijd!](#)
- [Zuid-Afrika anders bekeken](#)
- [Frisse ideeën en nieuwe taken](#)
- [De 'Suikerapotheek' van Montero](#)
- [Wereldkeuken: Papas a la huancaína \(Peru\)](#)
- [fos-spotting](#)

Edito:

Beste lezer,

Als we de kranten en journaals mogen geloven, zijn het barre tijden, met torenhoge inflatie en dalende koopkracht. Maar wij hebben een superaanbieding voor jou.

Op de achterkant van deze FOSFOR staat een heerlijke bundel asperges met een uitnodigend prijskaartje. De kleine lettertjes gelezen? Dan weet je dat de lonen van de vrouwen – en mannen – die in de Peruaanse asperge-industrie werken, schandalig laag zijn. Hoe dat komt en welke gevolgen dat heeft in het dagelijks leven, kom je op de volgende pagina's te weten.

Maar de superaanbieding is de volgende : doe mee! Blijf niet bij de pakken zitten. Kom op voor de rechten van de arbeidsters – en arbeiders – van deze miljoenenindustrie. Kom op tegen de wantoestanden. Dat is ook wat de vakbond CGTP, partner van fos, doet. María is een van de talrijke arbeidsters die actief is bij die vakbond. Zij en haar vakbond kunnen een teken van internationale solidariteit heel goed gebruiken. Geef hen dat teken. Gratis! Een superaanbieding, niet?

Annuschka Vandewalle
Algemeen Secretaris **fos**-socialistische solidariteit

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Mijn gedacht

'Betaalbare asperges op mijn bord, heel het jaar door. Ik ben tevreden, en ook de arbeidsters van de Peruaanse groente- en fruitexportindustrie.'

Noord: Betaalbaar mag nooit het synoniem zijn voor uitbuiting, (h)eerlijke voeding moet aan eerlijke prijzen.

Ons automatisch indexsysteem van onze lonen is gekoppeld aan de prijzen van een korf producten, waardoor onze werknemers hun koopkracht kunnen vrijwaren. Dit is één van de maatregelen die wij als vakbond met hand en tand verdedigen in eigen land. Door ook te kiezen voor internationale solidariteit, steun aan vakbonden in het Zuiden, en eerlijke handel willen wij meehelpen om de werknemers in het Zuiden een waardig werk en waardig inkomen te bezorgen.

Eddy Van Lancker, federaal secretaris ABVV

Zuid:

Het is merkwaardig om vast te stellen hoe sterk de consumptie van asperges – het voornaamste uitvoerproduct in Peru – in het Noorden toeneemt. Een contradictie met de armoede van de vrouwen en mannen die werken in de sector van landbouwproducten voor de export. In Peru zijn de arbeidsomstandigheden van de arbeiders en arbeidsters verre van waardig. Van het overheidsbeleid op vlak van arbeid komt in de praktijk weinig in huis. Ik stel me een land voor waarvan de leiders kunnen denken en voelen zoals die arbeidsters, die gediscrimineerd en geschonden worden in hun fundamentele rechten zoals het moederschap.

Gissela Pisconti, technisch assistente in de Vrouwenafdeling van de Peruaanse vakbondskoepel CGTP.

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Campagne 2008 - Schandalig goedkoop!

'Schandalig goedkoop!' Onder dat motto voeren we dit jaar campagne: een aanklacht tegen de veel te lage lonen in de Zuid-Amerikaanse groente- en fruitexportindustrie. Vooral vrouwen krijgen daar geen loon naar werk.

Je vindt ze in het warenhuis op de groente- en fruitafdeling: asperges, artisjokken, mango's, avocado's en ander lekkers. Vers verpakt in piepschuim of stevig plastic. Sommige van die producten worden ook in België geproduceerd. Asperges bijvoorbeeld. Onze 'koningin der groenten' ligt van midden april tot eind juni in de winkelrekken. Maar de consument wil het hele jaar door asperges op zijn bord. Dus worden ze ingevoerd, onder meer vanuit Peru.

Asperges in bloei

Wie in het najaar asperges koopt, kan er bijna zeker van zijn dat ze uit Peru komen. Toch zie je zelden een Peruaan die asperges eet. Het 'witte goud' wordt er enkel en alleen geproduceerd voor de export. Peru is de grootste exporteur van verse asperges en de tweede grootste exporteur van asperges in blik. Behalve asperges doen ook andere Peruaanse producten, zoals paprika's, mango's en artisjokken het goed op de exportmarkt. Al die producten worden vers, ingeblikt of diepgevroren verscheept, vooral naar Europa en de Verenigde Staten.

In Peru is de asperge-industrie in volle bloei en in tegenstelling tot andere groeisectoren, zoals mijnbouw, zorgde de landbouwexportindustrie wél voor extra jobs. Tussen 2000 en 2005 verdubbelde de werkgelegenheid in de regio Ica, het mekka van de asperge-industrie: 34.000 mensen zijn er in de sector aan de slag, 72 procent vrouwen. Tot daar de mooie cijfers. Naar schatting 13 tot 14 miljoen Peruanen leven in extreme armoede, de helft van de bevolking. Een kwart van de kinderen is chronisch ondervoed. En de lonen blijven ondanks de economische groei onleefbaar laag.

Vrouwenwerk

In de landbouwexportindustrie werken vooral vrouwen. Ze zaaien, plukken en wieden op het land, selecteren en verpakken groenten en fruit in de fabrieken. Arbeidsters op het land of in de fabriek verdienen evenveel. Wel moet je in de fabriek vaak nog meer overuren kloppen. Zogenaamde 'just in time' leveringen zorgen ervoor dat alles nog dezelfde dag verpakt en geladen moet worden.

De groente- en fruitexport is een arbeidsintensieve én een competitieve industrie. Werkgevers zoeken werknemers die lange uren willen kloppen tegen lage lonen, in onzekere arbeidsomstandigheden. Ana* woont in Santa Cruz, op 37 km van Ica, ze is getrouwd en heeft 4 kinderen. Ze verdient 18 sol per dag (ongeveer € 4). Een contract heeft ze niet, dus ook geen recht op verlof of feestdagen: "Ik werk voor een Chileense multinational, een bedrijf dat witte asperges kweekt voor de export. Elke morgen sta ik op om 4 uur, dan was ik de kleren en maak ontbijt en lunch klaar voor mijn gezin. Om 7 uur komt de bedrijfsbus langs en vertrek ik naar het werk. Daar aangekomen, moet ik mij registreren, mezelf ontsmetten met javelwater en naar het veld gaan om asperges te oogsten. Dit alles duurt ongeveer één uur. Pas als ik op het veld sta, begint mijn werkdag officieel, want mijn baas vindt alle voorbereidingen 'dode tijd'. 's Middags krijg je 15 minuten pauze om te eten, verder werken we door. Er zijn geen WC's, onze behoefte doen we aan de rand van het veld. Mijn werkdag duurt 9 uur. Reken daarbij de 'dode tijd' en het vervoer, dan ben ik 12 uur per dag weg. Om 19 uur ben ik weer thuis."

Boomende business

Landbouwexport is een 'boomende' business. Tussen 1990 en 2005 steeg de export van groenten en fruit van 119,5 miljoen tot 1.008 miljoen dollar per jaar. Hallucinante cijfers. Toch leiden die mooie groeicijfers niet tot hogere lonen voor de werknemers. Integendeel. Om de concurrentie het hoofd te bieden, wordt er bespaard op de lonen. Voor veel Peruanen is het daarom knokken om rond te komen. Zoals voor Rosa*. Ze werkt in de asperge-industrie, is getrouwd en heeft 3 kinderen. Haar maandloon bedraagt 548 sol (€ 127), ruim de helft gaat op aan eten: "Per week werk ik ongeveer 50 uur. Soms maak ik overuren om toch iets meer te verdienen, maar dat extra werk wordt niet altijd eerlijk uitbetaald. Ons salaris moeten wij vrouwen uitrekken als een elastiek. De prijzen zijn sinds de aardbeving (van 15 augustus 2007, nvdr) fors gestegen. We eten wat we kunnen betalen. Vroeger ontbeten we met thee en brood, nu laat ik soms het brood achterwege. 1 tot 2 keer per week eten we kip of vlees, vooral kip. Varkensvlees kost 10 tot 15 sol per kilo, een luxeproduct. Voor fruit blijft er weinig over. Af en toe eten we bananen of ananas. Volgens mij moeten we vooral beknibbelen op onze gezondheid. Om medicijnen te kopen moeten we goocheltrucs uithalen."

Tegen de wet

In oktober 2000 is in Peru een wet goedgekeurd voor werknemers in de landbouwexportindustrie. Sindsdien bedraagt het minimumloon 19,51 sol per dag (€ 4,48) of 550 sol per maand (€ 134,48), voor een werkweek van 48 uur. Toch verdient 32% van de werknemers in de aspergesector nog altijd minder dan dat minimumloon. Slechts een kleine minderheid (5,7%) krijgt net iets meer. Bovendien is dat minimumloon ruim onvoldoende om aan de basisbehoeften te voldoen. Verschillende berekeningen tonen aan dat je in Peru 1.350 sol per maand (€ 306) nodig hebt om te leven.

Wetten worden flagrant met de voeten getreden. Waarom grijpt de overheid dan niet in? Deze industrietak creëerde naar schatting al 60.000 jobs in Peru. Dankzij deze industrie kan het land ook mooie exportcijfers voorleggen. De Peruaanse overheid beschouwt de exportindustrie dan ook als een belangrijke motor tot ontwikkeling. Daarom wil ze ondernemers weinig in de weg leggen. Peru is overigens geen uitzondering. Ook in Ecuador, Chili, Brazilië, Costa Rica, Mexico en Kenia worden groenten en fruit geproduceerd louter voor de export. Wat hebben al die landen gemeen? Een gunstig klimaat, voldoende landbouw en vooral: lage lonen! Ook dat is globalisering aan het werk, met de slechte arbeidsomstandigheden en alle andere gevolgen van dien.

Wat doet fos?

Lage lonen, erbarmelijke arbeidsomstandigheden, overuren die niet correct worden uitbetaald,... In de landbouwexportindustrie loopt er veel fout en de Peruaanse overheid laat begaan. Toch blijven de Peruanen niet bij de pakken zitten. Ze organiseren zich in vakbonden en komen samen op voor hun arbeidsrechten. In Peru voert de Confederación General de Trabajadores del Perú (CGTP) – partner van fos – strijd tegen de lage lonen en andere wantoestanden in de landbouwexportindustrie. CGTP is met zowat 1,5 miljoen leden de grootste vakbond in Peru. De enige vakbond in het land ook die actief is in de landbouwexport. María Inga Navarro** is vakbondssecretaris van de centrale van de landbouwexportindustrie in Ica. Haar engagement noemt ze een logische keuze: "Er zijn geen vakanties, geen toiletten, er is geen plek om te eten. Er zijn de overuren en het feit dat je pas een week later loon krijgt uitbetaald. Er is enkel uitbuiting. Uiteindelijk voeren we deze strijd voor onze kinderen, zodat zij het beter hebben. Via vakbondswerk kunnen we betere arbeidsrechten en een leefbaar loon afdwingen. En dat is broodnodig."

(*Deze namen zijn fictief op verzoek van deze getuigen)

(** Lees ook het interview met María)

Els Yperman en An Van de Velde

Wat loopt er zoal mank?

- In de Peruaanse aspergesector verdient 42,6% van de vrouwen minder dan het wettelijke minimumloon.
- In de regio Ica krijgt 57% van de vrouwen geen correcte vergoeding voor overuren, 54% van de vrouwen werkt er zonder contract.
- Dikwijls worden werknemers per stuk betaald, en moeten ze een onmogelijk aantal uren kloppen voor een 'redelijk' loon.
- Ook al doen ze hetzelfde werk, toch verdienen vrouwen meestal minder dan mannen.

Tijd voor actie!

Meer en meer Peruanen moeten besparen op basisbehoeften zoals voedsel. Schandalig toch? Ook vrouwen hebben recht op een leefbaar loon! Samen met onze Peruaanse vakbondspartner ijveren wij voor hogere lonen en een betere arbeidssituatie in de sector. De vakbond vraagt ook aandacht voor de preciaire situatie van de vele tijdelijke arbeidskrachten. Concreet eist CGTP respect voor vakbondsvrijheid en voor het wettelijke minimumloon. Verder moet dat minimumloon omhoog tot 750 sol per maand, ongeveer € 172.

Doe mee!

Op 23 april lanceren we de campagne en de bijhorende website

www.schandaliggoedkoop.be.

Internationale steun is essentieel voor de CGTP. àSteek María en haar vakbond een hart onder de riem, en onderteken de postkaart. Dat kan elektronisch via www.schandaliggoedkoop.be. De echte postkaarten kan je vinden op tal van evenementen en in de loketten van ABVV en de socialistische mutualiteiten in de grote steden in Vlaanderen. Je kan ze gratis bestellen via Sissi.Vlamynck@fos-

socsol.be of 02/552 03 14

Ook heel belangrijk is dat we de dames en heren beleidsmakers wakker schudden. à Dat doen we met de 'Oproep voor Waardig Werk' op de website.

Tijdens de 1 mei manifestaties in Hechtel-Eksel, Leuven, Gent, Kortrijk, Mortsel en Kapellen, zijn we aanwezig met een opvallende actie. In mei en juni vind je ons nog op tal van andere evenementen van de socialistische beweging.

> Een overzicht vind je in de kalender op www.fos-socsol.be.

> Helpende handen zijn steeds welkom!

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Interview met María Inga Navarro, Algemeen Secretaris CGTP-Ica: "We doen het voor onze kinderen"

María weet heel goed waarom ze bij de vakbond is gegaan, en waarom ze zich daar nu zo hard voor inzet in haar regio Ica. Helemaal niet vanzelfsprekend voor een moeder van drie tieners, die zes dagen per week uien selecteert aan de lopende band.

Hoe ziet een werkdag er voor jou uit?

Ik sta om 3u 's ochtends op om eten te maken voor mijn gezin. Om 4u30 vertrek ik naar mijn werk, en daar kom ik aan om 6u. Dan ontbijten we, en kleden we ons om. We worden wel pas betaald vanaf 7u. Ik werk dan van 7u tot 13u en van 14u tot 18u. Al is dat einduur afhankelijk van het seizoen. Ik kom thuis rond 20u. Zo gaat dat van maandag tot zaterdag. In plaats van de wettelijke 48 uur per week, werken we dus 60 uur per week.

Wat vind je zelf de grootste problemen in deze sector?

Voor de aspergeoogst op het einde van het jaar, moet je soms tot 3u of 4u 's nachts blijven werken. Maar die overuren worden niet correct uitbetaald. Er loopt altijd iets mis met de betaling. Ze zeggen dan dat ze het gaan rechtzetten. Maar je krijgt dus steeds slechts twee of drie uur uitbetaald, in plaats van de gewerkte vier of zes uur. En dan de contracten. Als tijdelijke kracht word je ingehuurd voor de teelt van een bepaald product, maar je krijgt geen contract te zien. Ik werkte bijvoorbeeld zes maanden in de paprikateelt, daarna in de ajuinteelt, daarna opnieuw in de paprika. Telkens bij hetzelfde bedrijf, telkens zonder contract, vier jaar lang. Dat betekent dat je geen vakantie kan opbouwen. En 90% van de mensen werkt als tijdelijke kracht. Ik werk al sinds '96 in deze sector, en ik heb één keer een contract gehad, van 3 maanden, bij een Amerikaans bedrijf. Sinds '96 heb ik ook geen vakanties gehad, wel heb ik zelf één of twee weken pauze genomen. Als tijdelijke word je beter ook niet ziek. Dan krijg je namelijk geen vervangingsinkomen. En twee of drie dagen later is er al iemand anders in je plaats, en ben je je werk kwijt. Maar ook de 10% vaste krachten krijgen vaak niets op papier. Je tekent wel iets, vlugvlug, en ze "bezorgen je morgen wel een kopie", maar dat doen ze nooit.

Wat doet de vakbond hieraan?

We werven leden, informeren hen, geven hen vorming, zodat ze kunnen onderhandelen. Vooral het leden werven is intensief, dat moet je van week tot week, van zone tot zone doen. Op dit moment hebben we er 1200. Tal van bedrijven hebben een vakbond, maar we ijveren er ook voor dat mensen zich bij de vakbondskoepel aansluiten, zeker de tijdelijken. We willen de mensen achter één gezamenlijke eisenbundel scharen om aan de werkgeverskoepel voor te leggen, in plaats van in elk bedrijf aan elke werkgever apart. We moeten aan 5000 tot 8000 leden geraken, om voldoende draagkracht te hebben.

Hoe doen jullie dat?

We gaan van plaats naar plaats om de mensen uit te leggen dat ze rechten hebben. Iets wat veel mensen, die laaggeschoold zijn en Quechua spreken, niet weten. En we leggen uit wat de vakbond doet. Ze weten wel dat ze uitgebuit worden, en besluiten zich aan te sluiten.

Wanneer doen jullie dat?

Vormingen, leden werven, het gebeurt allemaal op zondag. Van de 9 'dirigentes' zijn er 4 vrouwen, wat niet zoveel is. Je ziet je kinderen immers minder, en je kan minder voor het huishouden doen. In het begin was dat een probleem voor mijn man, maar nu begrijpt hij het.

Waarom ben je bij de vakbond gegaan?

Omdat het mensonwaardig werk is: er zijn geen vakanties, geen toiletten, geen plaats om te eten. En dan de overuren. En de eerste week word je niet betaald, je krijgt na de tweede week je loon van de eerste week. Er is enkel uitbuiting. Uiteindelijk voeren we deze strijd opdat onze kinderen het beter zouden hebben.

Lees hiernaast hoe je María's vakbond moreel kan steunen. Surf naar www.schandaliggoedkoop.be voor het filmpje met haar oproep.

Opgetekend door Isabel Wagemans en Els Yperman

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

"María, María ..."

Raymond Van het Groenewoud was ook al weg van haar; María is dan ook een geweldig sterke vrouw, die met heel veel vuur opkomt voor de rechten van de arbeiders in de landbouwexport. Daartoe is ze gekomen met de steun van een sterke organisatie, de Peruaanse vakbond CGTP, partner van fos. De vele María's (en Juan's) van deze vakbond gebruiken hun schaarse vrije tijd voor de goede zaak: nieuwe leden werven, hen informeren, vormingen geven zodat ze beter op de hoogte zijn van hun rechten, en beter in staat zijn te onderhandelen... want de huidige situatie is onaanvaardbaar.

Met deze campagne willen we María, haar vakbond en haar vele lotgenoten, een hart onder de riem steken! Steun hun eisen en onderteken de postkaart via het invulformulier op www.fos-socsol.be, of via een loket van ABVV of de Socialistische Mutualiteit, of via onze interactieve stand op een evenement in jouw buurt.

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Hang de asperges uit!

Een sappige bundel asperges voor maar een halve euro! Onze affiche ziet er weer heerlijk uit dit jaar. En de dubbele bodem - het uurloon van een halve euro, onder voorwaarden! - geeft er een pittig smaakje aan. Zin gekregen om de campagne en de eisen mee bekend te maken? Dan kan je de affiche (zie achterkant van deze FOSFOR) bijvoorbeeld voor je raam, of in je bedrijf of organisatie hangen. Of misschien gaat de boodschap het best door de maag: ook placemats voor in de kantine of tijdens een solidariteitsmaaltijd kan je gratis bij ons bestellen. Ook de postkaarten kan je aanvragen,

of misschien kan je wel wat meer exemplaren van deze campagne-FOSFOR gebruiken? Laat het ons weten.

Je kan dit materiaal gratis bestellen bij Sissi.vlamynck@fos-socsol.be of via 02 552 03 14. En als het wat meer mag zijn, kan je ook een handje toesteken om de campagne op tal van evenementen uit te dragen.

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Onderteken de Oproep voor Waardig Werk

Het is duidelijk dat werk op zich onvoldoende is om menswaardig te leven. Het moet gaan om waardig werk! Dat veronderstelt dat je een vakbond mag oprichten, en dat je voor je rechten mag opkomen. Daarom is de steunbetuiging aan Maria en haar collega's zo belangrijk. Waardig werk veronderstelt dat je een leefbaar loon krijgt. Uiteindelijk is waardig werk zelfs een voorwaarde om de armoede structureel op te lossen. Daarom zijn er ook internationale standaarden voor waardig werk, tegen slavernij, kinderarbeid, discriminatie en het vervolgen van vakbondsmensen. Ze moeten wel onderschreven en toegepast worden. Daartoe doen we een oproep naar de heren en dames beleidsmakers. Dat doen we samen met Solidar, een internationaal netwerk van niet-gouvernementele organisaties, waarvan fos deel uitmaakt. De Oproep voor Waardig Werk kan je ondertekenen op www.decentwork.org.

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

fos gaat voor sociale strijd wereldwijd!

Je hebt het misschien al gemerkt op een aantal van deze pagina's: er is een en ander veranderd in onze organisatie. Na twee jaar van analyseren en plannen, kunnen we een aantal vernieuwingen voorstellen. Onze hoofdthema's zijn voortaan 'recht op waardig werk' en 'recht op gezondheid'. Vakbonden en andere ledenorganisaties ondersteunen in het waarmaken van deze rechten, wordt onze voornaamste actiepoint in het Zuiden. Niet toevallig zijn het de thema's waar ook onze socialistische beweging van wakker ligt. Een belangrijke doelstelling is dan ook om duurzame banden te smeden tussen onze partners in het Noorden en in het Zuiden. Vandaar dat de volledige naam fos-socialistische solidariteit nu in het logo vervat zit. En dat we met de slogan 'sociale strijd wereldwijd' weergeven waar we voor staan. Ook de website en de e-nieuwsbrief zitten in een toepasselijk nieuw kleedje. Allemaal te ontdekken op www.fos-socsol.be.

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Zuid-Afrika anders bekeken

In oktober vorig jaar brachten een 30-tal leden van S-plus West-Vlaanderen tijdens hun reis naar Zuid-Afrika, een bezoek aan een aantal organisaties die de steun genieten van fos en de Bond Moyson West-Vlaanderen. Van de boeiende uitwisseling die toen ontstond, kunnen nu ook de talrijke afdelingen van VIVA-SVV, S-plus en VFG meegenieten. We maakten er een kleurrijke reportage van, met daarin het verhaal van een aantal Zuid-Afrikaanse mensen en hun leven. Hoe ziet het dagelijks leven eruit in de

'townships', en op het platteland? Een belangrijke bekommernis van de mensen is hun gezondheid: zaken zoals de privatisering van het water en de aidsepidemie, brengen die in het gedrang. Maar ze tonen ons ook hoe ze hiertegen opkomen en zich organiseren. Goed kijken is de boodschap, want aansluitend is er een leuke quiz! De voorwaarden en prijs voor het ontlenen van dit pakket staan op www.fos-socsol.be.

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Frisse ideeën en nieuwe taken

Wanneer van elk van onze kantoren in het Zuiden één of meer medewerkers overkomen, zijn we met een 20-tal personeelsleden. Tel daarbij nog enkele leden van de Algemene Vergadering en externe specialisten, en je ziet al gauw waarom we in januari een week lang zijn uitgeweken naar Nieuwpoort voor ons tweejaarlijks Algemeen Beraad. Werken aan duurzame banden tussen organisaties in Noord en Zuid komt op het voorplan te staan, en dat veronderstelt ook heel wat interne verschuivingen. Daarom lag het accent van dit beraad op de interne organisatie en informatiedoorstroming tussen Noord en Zuid. Het nieuwe kantorenmodel werd verfijnd, een nieuwe taakinfilling wacht de regioverantwoordelijken in Brussel en de landencoördinatoren in het Zuiden. Tot slot was er ook ruimte om nieuwe ideeën op te doen tijdens vormingsmomenten, en om de nieuwe medewerkers van zuidelijk Afrika en Centraal-Amerika te leren kennen. Zo kunnen we er weer extra dynamisch tegenaan!

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

De 'Suikerapotheek' van Montero

Boliviaanse arbeiders strijden voor sociale zekerheid

In het laagland van Bolivia, in het hartje van de suikerrietregio, ligt Montero, een stadje met zo'n 100.000 inwoners. Heel wat mensen werken er in de suikersector tijdens de oogstmaanden. De vakbond van de suikerrietarbeiders, de FZTZCA, houdt er sinds september '07 een eigen apotheek open.

In deze 'Farmacia Zafrera' kunnen de inwoners medicijnen kopen, die maar liefst 20% onder de marktprijs liggen. Voor leden is daar nog een korting bovenop, een principe dat klanten van Multipharma wellicht bekend in de oren klinkt. Maar waarom houdt deze vakbond zich hiermee bezig?

Uitgesloten

Normaal gezien kunnen Boliviaanse arbeiders en hun gezinnen rekenen op de Sociale Zekerheid, en bijhorende gezondheidsdiensten. Toch is dat voor slechts een kwart van de Bolivianen het geval. Slechts een kwart? Ja, want je moet officieel in dienstverband werken en je werkgever moet sociale bijdragen voor jou betalen. Dat is voor veel Bolivianen niet het geval!

En al helemaal niet voor de suikerrietarbeiders! Meer zelfs: in de Algemene Arbeidswet van Bolivia staat expliciet dat de arbeiders van de landbouwindustrie hier niet onder vallen. En zo zijn zij ook officieel van het sociale zekerheidssysteem uitgesloten.

De volle pot

Al jaren zet de Internationale Arbeidsorganisatie de overheid onder druk om dit onrecht ongedaan te maken. En dat is ook een van de fundamentele eisen van de vakbond van de suikerrietarbeiders. Intussen blijft gezondheid voor hen dan ook een dure zaak, en vooral de medicatie, want de prijzen daarvan worden bepaald door de vrije markt.

Fabrikanten en importeurs zijn verplicht om de autoriteiten over hun prijzen te informeren. Ook heeft de overheid een nationale distributiecentrale opgericht. Deze instelling koopt geneesmiddelen op de internationale markt voor een lage prijs en zonder winstoogmerk, en verdeelt ze in de openbare sector. Maar daar loopt het mank: ongeveer een kwart van de bevolking heeft desondanks geen toegang tot medicijnen. Dat de patiënt – behalve wie onder het 'moeder en kind'-programma valt – altijd de volle pot voor zijn medicijnen betaalt, draagt daar zeker toe bij.

Een pijnstiller van een bekend merk kost gemiddeld 0.35 bolivianos (3.5 eurocent) per stuk. Maar de generische varianten zijn populairder. Die dragen geen merknaam, en zijn een stuk goedkoper. In de doorsnee apotheek in Montero, kost een paracetamoltablet 0.25 bolivianos (2.5 eurocent). In de 'Farmacia Zafrera', de apotheek van de vakbond, koop je hetzelfde tabletje voor slechts 0.20 bolivianos, en voor 0.15 bolivianos als je bij de vakbond bent. Het verschil is dus de moeite!

Gevaarlijke handel

Naast de beperkte deelname van de distributiecentrale in de markt, lijkt de hoge prijs van de geneesmiddelen ook te liggen aan de beperkte concurrentie onder de generische geneesmiddelen. Zo komt slechts een vijfde van de essentiële geneesmiddelen onder een generische naam op de markt. Het is dan ook zeer verontrustend dat de aankoop van generische medicijnen in de toekomst ingeperkt kan worden door handelsverdragen met EU of VS. Dat zit zo. Indien tegen een bepaalde ziekte een nieuw geneesmiddel ontwikkeld zou worden, mag Bolivia normaal gesproken vragen om het medicijn goedkoop (generisch) te laten maken, en niet door een duur merk dat er een patent op heeft. Dat recht komt in het gedrang als Bolivia een vrijhandelsakkoord zou ondertekenen met de Verenigde Staten, zoals verschillende andere Latijns-Amerikaanse landen al deden, of met de Europese Unie.

Druk op de ketel

De problemen zijn veel groter dan wat men met een kleine apotheek kan bestrijden, maar het is belangrijk om dit initiatief te steunen, omdat het op korte termijn bijdraagt tot de duurzaamheid. Maar daar blijft het natuurlijk niet bij. In 2006 heeft de nationale koepel van arbeiders uit de landbouwindustrie samen met al zijn aangesloten centrales, en met de steun van fos-socialistische solidariteit, een voorstel aan het Parlement voorgelegd, om de uitsluiting van deze arbeiders ongedaan te maken. Sindsdien wordt er druk gelobbyd voor de goedkeuring ervan. De voorgestelde veranderingen bedreigen rechtstreeks de belangen van de landeigenaars. De strijd is dus nog lang niet gestreden.

Marcos Devisscher, regiocoördinator voor fos-socialistische solidariteit in Bolivia

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Wereldkeuken: Papas a la huancaína (Peru)

Aardappelen op de wijze van Huancayo

Voorgerecht

Peru is de bakermat van de 'papa', de aardappel: er worden maar liefst 2301 soorten geteeld, van de meer dan 4000 die bestaan over heel Latijns-Amerika. Het gerecht zou

zijn oorsprong vinden tijdens de aanleg van de Grote Centrale Spoorweg van Peru. De vele arbeiders die hiervoor nodig waren, stilden hun honger met dit goedkope aardappelgerecht, klaargemaakt door de vrouwen van Huancayo.

Ingrediënten voor 4 personen:

- 5-tal grote aardappelen
- 1/4 tas olijfolie
- 2 eierdooiers
- 200 gr. kaas
- 1 pikant pepertje (zonder zaadjes)
- 1 tas geconcentreerde melk
- 100 gr. beschuit of brood
- Peper en zout naar smaak
- sap van 1 limoen

Kook de aardappelen ongeschild. Laten afkoelen, schillen en in schijven snijden. Voor de saus: mix de olijfolie, eierdooiers, kaas, en het pepertje. Voeg de geconcentreerde melk en de beschuiten toe, en mix verder tot je een homogeen en smeuïg mengsel verkrijgt. Voeg peper en zout naar smaak toe, en het limoensap. Serveertip: leg een tweetal grote slabladeren op elk bord, hierop 4 aardappelschijfjes, overgoten met de saus, en wat gekookte eieren, olijven en peterselie erbovenop. Smakelijk!

Dit recept werd ons bezorgd door Kim Peeters, vrijwilligster op het fos-kantoor in Lima. Hartelijk bedankt! Wil jij ook je favoriete recept in deze rubriek bekendmaken? Bezorg het dan samen met een foto aan isabel.wagemans@fos-socsol.be.

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

fos-spotting

Actie op 1 en 2 mei

Ludieke actie op 1 mei in Leuven, Hechtel-Eksel, Kortrijk, Mortsel en Gent. Op 2 mei in Kapellen.

Interactieve stand

Grosso Modo festival

Zondag 25 mei

Kapellen: Opvangcentrum Fedasil

stand door de lokale fos-kern in Kapellen

Superpapadag

Zaterdag 8 juni

Brugge: Boudewijnseapark

org. MJA

Syndicale conferentie Latijns-Amerika

Zaterdag 21 juni

Brussel: ACOD (Fontainasplein)

ABVV Nationaal

Lokettenactie

Van 23 april tot 21 juni

In centrale steden van elke provincie.

Meer informatie in de kalender op www.fos-socsol.be.

20 km van Brussel

Zondag 25 mei

Brussel

De Ladies in Red – VIVA, Zij-kant, ABVV-Vrouwen en fos – nemen deel aan de 20 km door Brussel en zamelen zo geld in voor bevallingskits voor Afghaanse vrouwen.

Oostende Ondersteboven

Zondag 14 september

Oostende

Kom de 'koningin der badsteden' van een andere kant bekijken! Ook de andere kant van de wereld komt aan bod... Inschrijven kan vanaf begin mei via www.oostendeondersteboven.be

Linx+ i.s.m. tal van andere organisaties.